

13 söndagen efter Den Heliga Trefaldighets dag

Tom Hardts postilla, andra årgången

Predikotext: Matt. 5:43-6:4

I Guds, Faderns + och Sonens och Den Helige Andes, namn. Amen.

Den innevarande söndagen står under predikämnet och rubriken *"Vår nästa"*. Så sammanfattas dagens evangelium om den barmhärtige samariten och predikotexten om att älska sina ovänner, tagen ur bergspredikan. Denna Jesu undervisning är inte en tillfällig utflykt på samhällsmoralens eller den allmänna samlevnadens fält, inte ett ögonblicks avsteg från talet om syndernas förlåtelse och den nya födelsens nödvändighet. Om Skriftens ord att älska Gud över allting och nästan såsom sig själv säger Jesus det allvarliga, genomträngande, allt omvälvande: *"Gör det, så får du leva"*. Att leva är i evangeliets sammanhang att *"få evigt liv till arvedel"*, att i dödens stund och på den yttersta domen bli salig och skonas från den eviga fördömmelsen. I min hållning mot min nästa uppenbaras, om jag skall ställas på den högra eller vänstra sidan om den stränge, gudomlige domarens tron. Det är samma undervisning, som vi mottagit i dagens epistel: *"Om någon säger sig älska Gud och hatar sin broder, så är han en lögnare"*. Denna nödvändiga kärlek till nästan är inget medfött, naturgivet, allmänmänskligt, utan Jesus avgränsar sig klart och entydigt på denna punkt från den opånyttfödda, oomvända hednavärlden: *"Ty om I älsken dem som älska eder, vad lön kunnen I få därför? Göra icke publikanerna detsamma? Och om I visen vänlighet mot edra bröder allenast, vad synnerligt gören I därmed? Göra icke hedningarna detsamma?"* Visst finns det en allmänmänsklig kärlek i ömsesidighetens tecken, den kärlek som inspireras av andras godhet och gärna betalar tillbaka sin skuld åt den bokstavligen älskvarde. Så ser det opånyttfödda Jaget ut. Helt annorlunda är den rätta, andeverkade, gudomliga kärleken, som står under det

ordet: *"Älsken edra ovänner, och bedjen för dem som förfölja eder, och varen så eder himmelske Faderns barn; han låter ju sin sol gå upp över både onda och goda"*. Det är enbart denna kärlek som kan ta till sig Jesu ord: *"Gör det, så får du leva"*.

Det är en kärlek, som helt och hållet går tillbaka på den nya födelsen genom vatten och Ande, varigenom vi blir *"den himmelske Faderns barn"* och får hans natur. För att älska andra, älska vår nästa, älska vår ovän, måste vi ha mottagit Guds kärlek, ja, som episteln säger: *"V i älska, därför att han först har älskat oss"*. Den, som inte tror sig vara av Gud älskad, vara honom behaglig, vara av honom buren och beskyddad, har ingen tid, ingen kraft, ingen kärlek att bära och beskydda andra, allra minst den vedervärdiga, otacksamma och problematiska nästan. Så inskräper denna söndag själva nådens centrum. Kristus som vår barmhärtige samarit, som ensam verkar i oss det nya sinnelaget, den nya födelsen genom tron på honom. Det är därför som evangeliet börjar med saligprisningen: *"Saliga äro de ögon, som se det I sen. Ty jag säger eder: Många profeter och konungar ville se det som I sen, men fingo dock icke se det, och höra det som I hören, och fingo dock icke höra det."* Utan trons saliga ögon, utan frikännandet genom evangelium, utan Kristi rättfärdighet, faller dagens evangelium platt till marken, blir predikotexten ur bergspredikan oförstådd och omöjlig. Härom säger vi så:

I. kärleken till nästa är nådens verk mot naturen,

II. kärleken till nästan är en ihärdig kärlek,

III. kärleken till nästa är en slösande, praktisk kärlek.

I. Kärleken till nästan är nådens verk mot naturen.

Det, som i dag förkunnas för oss, är inte bara främmande för denna världen utan också för oss själva, så långt som vi ännu bär på den gamla människan och hennes syndafördärv. Därför är förverkligandet av dagens evangelium ett stycke av det, som katekesen beskriver med orden om dopet: *"Det betyder, att den gamla människan i oss skall genom daglig ånger och bättring förkvävas och dödas med alla synder och onda lustar och en ny människa dagligen framkomma och uppstå, vilken i rättfärdighet och helighet skall leva inför Gud evinnerligen"*. Att vi icke känner någon lust att älska den icke-älskvärda, är det utgångsläge som Guds Helige Ande genom dopets nåd förändrar till det bättre, till likhet med Gud, som älskar de onda.

II. Kärleken till nästan är en ihärdig kärlek.

Samariten i dagens evangelium säger: *"Sköt om honom, och vad du mer kostar på honom skall jag betala dig, när jag kommer tillbaka"*. Kärleken till nästan är så aldrig en plötsligt uppflammande och därefter plötsligt slocknande kärlek, det som är en del av välment mänsklig s.k. spontanitet. Den är skapad och präglad av Gud och släpper inte

sitt föremål. Den tröttnar inte. Den vet, att *"De fattiga haven I ju alltid ibland eder"*. (Matt. 26:11) Om möjligen den halvdöde juden ingen hjälp mer skulle behöva, vet samariten att vid nästa vägkrök ett nytt och kanske lika ömkligt fall väntar. Kärleken har aldrig gjort sitt.

III. Kärleken till nästan är en slösande, praktisk kärlek.

Så långt den nya människan i oss får härska, är vår kärlek till nästan just slösande, framströmmande som en vårflod, utan beräkning. Den frågar förvisso inte efter tack. Det är inte omöjligt, att offret i dagens liknelse vid återkomsten till fullt medvetande kan ha känt sig kränkt av samaritens oombedda, påflugna och rituellt förorenande hjälpsamhet. Vår hjälp till nästan är inte heller betingad av nästans tack. Vi hjälper det förutan. Därtill kommer att vår kärlek alltid är praktisk, är inriktad på det förevarande behovet, aldrig skyr de små, löjliga, obetydliga detaljerna. Det gudomliga i vår kärlek visar sig just i dessa ting, inte i djupsinniga resonemang och allmänt patos. Här gäller att ta fram olja och vin, att vidröra smutsiga sår, att varsamt hjälpa upp på åsneryggen. Sådan är Guds kärlek till oss och genom oss.

Amen.